

UZASADNIENIE

W pozwie z 28 lutego 2019 r. (...) Centrum (...) w O. wystąpiło przeciwko (...) Szpitalowi (...) w Z. o zapłatę 287226,30 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwot: 15248,52 zł od 20 października 2018 r. do dnia zapłaty; 15051 zł od 23 października 2018 r. do dnia zapłaty; 14860,80 zł od 23 października 2018 r. do dnia zapłaty; 1393,20 zł od 23 października 2018 r. do dnia zapłaty; 810 zł od 30 października 2018 r. do dnia zapłaty; 15398,64 zł od 30 października 2018 r. do dnia zapłaty; 16452,72 zł od 6 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 13748,40 zł od 16 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 17342,64 zł od 20 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 15051 zł od 28 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 15467,76 zł od 27 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 15716,16 zł od 4 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 3562,86 zł od 11 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 17052,12 zł od 11 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 7944,48 zł od 11 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 19737 zł od 18 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 5724 zł od 25 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 22192,92 zł od 28 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 14670,72 zł od 5 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty; 321,84 zł od 5 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty; 15051 zł od 23 października 2018 r. do 9 kwietnia 2019 r.; 14860,80 zł od 23 października 2018 r. do 9 kwietnia 2019 r.; 9715,68 zł od 19 lutego 2019 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu. (pozew k. 4-9)

Nakazem zapłaty wydanym 14 marca 2019 r. w postępowaniu upominawczym Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu. (nakaz zapłaty k. 89-89v.)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty (...) Szpital (...) w Z. wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany podniósł zarzut: zapłaty części należności głównej w wysokości 45160,32 zł wynikającej z faktur VAT będących podstawą powództwa; przedwczesnego wytoczenia powództwa w związku z niewywiązaniem się przez powoda z warunków umów w zakresie obowiązku polubownego rozwiązywania sporów powstałych na tle zawartych umów, poprzez zaniechanie zawezwania pozwanego do próby ugodowej zgodnie z art. 184 k.p.c.

Nadto pozwany wniósł, w oparciu o zasady współzycia społecznego przewidziane w art. 5 k.c., o nieobciążanie obowiązkiem zapłaty odsetek za opóźnienie na rzecz powoda dochodzonych w niniejszym postępowaniu z uwagi na dramatyczną sytuację finansową, a także o nieobciążanie kosztami procesu na zasadzie art. 102 k.p.c. (sprzeciw k. 93-96)

W piśmie z 24 maja 2019 r. (...) Centrum (...) w O. cofnęło powództwo wraz ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwoty 45160,32 zł tytułem należności głównej. Powód wskazał, że wpłata dokonana przez pozwanego zaksięgowana została na najdawniej wymagalne należności tj.: 15248,52 zł na poczet należności wynikającej z faktury VAT nr (...); 15051 zł na poczet należności wynikającej z faktury VAT nr (...); 14860,80 zł na poczet należności wynikającej z faktury VAT nr (...).

Jednocześnie powód podtrzymał żądanie pozwu w zakresie nieuregulowanym przez stronę pozwaną należności głównej wraz z należnościami ubocznymi i wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 242 065,98 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot: 1393,20 zł od 23 października 2018 r. do dnia zapłaty; 810 zł od 30 października 2018 r. do dnia zapłaty; 15398,64 zł od 30 października 2018 r. do dnia zapłaty; 16452,72 zł od 6 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 13748,40 zł od 16 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 17342,64 zł od 20 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 15051 zł od 28 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 15467,76 zł od 27 listopada 2018 r. do dnia zapłaty; 15716,16 zł od 4 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 3562,86 zł od 11 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 17052,12 zł od 11 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 7944,48 zł od 11 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 19737 zł od 18 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 5724 zł od 25 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 22192,92 zł od 28 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty; 14670,72 zł od 5 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty; 321,84 zł od 5 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty; 15051 zł od 8 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty; 14712,84 zł od 8 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty; 9715,68 zł od 19 lutego 2019 r. do dnia zapłaty. Powód wniósł także o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot: 15248,52 zł od 20 października 2018 r. do 9 kwietnia 2019 r.; 15051 zł od 23 października 2018 r. do 9 kwietnia 2019 r.; 14860,80 zł od 23 października 2018 r. do 9 kwietnia 2019 r. (modyfikacja powództwa k. 121-124)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

(...) Szpital (...) w Z. (jako Zamawiający) i (...) Centrum (...) w O. (jako Wykonawca) zawarli 30 listopada 2017 r. umowę nr (...)na podstawie, której Wykonawca zobowiązał się do dostarczania na rzecz Zamawiającego radiofarmaceutyki, wymienione w załącznikach do umowy. Zgodnie z umową, dostawy będące przedmiotem zamówienia realizowane miały być w oparciu o telefoniczne (ustne) zamówienia, określające rodzaj i ilości dostaw. Zamawiający miał potwierdzić zamówienia faxem w ciągu 24 godzin, licząc od momentu złożenia zamówienia drogą telefoniczną. Zgodnie z postanowieniami zawartej przez Strony umowy, powód dostarczał przedmiot umowy na zamówienie pozwanego, w terminie przez niego wskazanym, natomiast pozwany zobowiązany był do zapłacenia należności za dostarczone preparaty w terminie nie dłuższym niż 60 dni od daty wystawienia faktury (§ 4 ust. 12).

Zgodnie z § 4 ust. 1 Strony ustaliły, że za wykonanie przedmiotu umowy Zamawiający zapłaci Wykonawcy wynagrodzenie ustalone na podstawie uzgodnionych cen jednostkowych wyszczególnionych w „Formularzu cenowym” zaakceptowanym przez Zamawiającego, opisanych w Załączniku Nr 1, stanowiącym integralną część umowy:

Część 1: 748596,60 zł w tym 8% VAT,

Część 2: 58970,16 zł w tym 8% VAT,

Część 3: 78499,80 zł w tym 8% VAT,

Część 4: 231966,00 zł w tym 8% i 23%VAT,

Część 5: 249804,00 zł w tym 8% VAT,

Część 6: 17847,00 zł w tym 8% VAT.

Ogółem cena brutto zamówienia wynosiła: 1385683,56 zł. (umowa k. 67-72)

Realizując dostawy na podstawie umowy z 30 listopada 2017 r. (...) Centrum (...) w O. dostarczyło pozwanemu Szpitalowi radiofarmaceutyki i w związku z ich dostarczeniem wystawiło dla pozwanego faktury VAT na łączną kwotę 287226,30 zł o numerach:

- (...) z dnia 17.08.2018 r. na kwotę 15248,52 zł;

- (...) / dnia 23.08 2018 r. na kwotę 15051 zł;

- (...) z dnia 23.08.2018 i. na kwotę 14860,80 zł;

- (...) z dnia 23.08.2018 r. na kwotę 1393,20 zł;

- (...) z dnia 30.08.2018 r. na kwotę 810 zł;

- (...) z dnia 30.08.2018 r. na kwotę 15398,64 zł;

- (...) z dnia 06.09.2018 r. na kwotę 16452,72 zł;

- (...) z dnia 13.09.2018 r. na kwotę 13798,40 zł;

- (...) z dnia 20.09.2018 r. na kwotę 17342,64 zł;

- (...) z dnia 25.09 2018 r. na kwotę 15051 zł;

- (...) z dnia 27.09.2018 r na kwotę 15467,76 zł;

- (...) z dnia 04.10.2018 r. na kwotę 15716,16 zł;
- (...) z dnia 09.10.2018 r. na kwotę 3562,86 zł;
- (...) z dnia 11.10.2018 r. na kwotę 17052,12 zł;
- (...) z dnia 11.10.2018 r. na kwotę 7944,48 zł;
- (...) z dnia 18.10.2018 r. na kwotę 19737 zł;
- (...) z dnia 19.11.2018 r. na kwotę 5724 zł;
- (...) z dnia 25.10.2018 r. na kwotę 22192,92 zł;
- (...) z dnia 02.11.2018 r. na kwotę 14670,72 zł;
- (...) z dnia 02.11.2018 r. na kwotę 321,84 zł;
- (...) z dnia 06.11.2018 r. na kwotę 15051 zł;
- (...) z dnia 08.11.2018 r. na kwotę 14712,84 zł;
- (...) z dnia 20.12.2018 r. na kwotę 9715,68 zł. (faktury VAT k. 29-66; zamówienia k. 73-80)

(...) Szpital (...) w Z. nie uregulował zobowiązań wynikających z wystawionych przez (...) Centrum (...) w O. faktur. (okoliczności bezsporne)

(...) Centrum (...) w O. w piśmie z 7 stycznia 2019 r., doręczonym 16 stycznia 2019 r., wezwało (...) Szpital (...) w Z. do zapłaty 146401,62 zł w terminie do 22 stycznia 2019 r. Powód w piśmie z 14 stycznia 2019 r., doręczonym 22 stycznia 2019 r., wezwał pozwanego Szpital do zapłaty 136685,94 zł w terminie do 29 stycznia 2019 r. (wezwania wraz z potwierdzeniami nadania i odbioru k. 83-88)

Pozwany zapłacił w dniu 9 kwietnia 2019 r. powodowi, tytułem trzech faktur: F- (...), F- (...), F- (...), kwotę 45160,32 zł. Wpłata ta została zaksięgowana przez powoda na najdawniej wymagalne należności tj.: 15248,52 zł na poczet należności wynikającej z faktury VAT nr (...) z 17 sierpnia 2018 r.; 15051 zł na poczet należności wynikającej z faktury VAT nr (...) z 23 sierpnia 2018 r.; kwota 14860,80 zł na poczet należności wynikającej z faktury VAT nr (...) z 23 sierpnia 2018 r. (potwierdzenie przelewu k. 100; specyfikacja przelewu k. 101; bezsporne)

Powód przed wytoczeniem powództwa w sprawie niniejszej nie skierował do Sądu wniosku o wezwanie pozwanego do zawarcia ugody sądowej. (okoliczność niesporna)

(...) Szpital (...) w Z. jest zadłużony, nie reguluje na bieżąco swoich zobowiązań. (zawiadomienie o wszczęciu egzekucji k. 102-103; wyrok k. 104; bilans k. 111-116)

Stan faktyczny był pomiędzy stronami bezsporny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Postępowanie prowadzone w niniejszej sprawie podlegało umorzeniu na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zakresie dotyczącym roszczenia powoda o zapłatę przez pozwanego kwoty należności głównej wynoszącej 45160,32 zł, z uwagi na skuteczne cofnięcie pozwu w tym zakresie (art. 203 § 1 k.p.c.) (pkt II wyroku).

Stwierdzić należy w dalszej kolejności, że strona pozwana nie zaprzeczyła twierdzeniom powoda, co do wykonania przez niego na rzecz pozwanego przewidzianych umową dostaw wyrobów medycznych o łącznej wartości podanej w pozwie. W istocie, zatem pozwany przyznał, że po jego stronie doszło do opóźnienia w spełnieniu na rzecz powoda

świadczenia pieniężnego opisanego w pozwie. Niesporne między stronami procesu było także i to, że na poczet wyżej wskazanego zobowiązania pieniężnego wynikającego z zawartej przez strony umowy, pozwany zapłacił powodowi jedynie 45160,32 zł, co nastąpiło już po złożeniu pozwu w niniejszej sprawie.

Wobec powyższego, roszczenie zgłoszone w pozwie, znajdujące podstawę w treści zawartej przez strony umowy (w § 4 zawarto określenie wysokości wynagrodzenia powoda należnego mu od pozwanego za dostarczenie wyrobów medycznych) oraz w art. 535 k.c., w zakresie dotyczącym zapłaty należności głównej w kwocie 242065,98 zł (287226,30 zł - 45160,32 zł), należy uznać za uzasadnione.

Nie jest zasadny zarzut strony pozwanej, podniesiony w sprzeciwie, że pozew złożony w niniejszej sprawie jest przedwczesny, gdyż powód zaniechał wykonania obowiązku przewidzianego w umowie, tj. zaniechał złożenia wniosku do Sądu o zawezwanie pozwanego do próby ugodowej na podstawie art. 184 k.p.c. Niesporne w niniejszej sprawie jest to, że do tego rodzaju wezwania ze strony powodowej rzeczywiście nie doszło. Stwierdzić jednak należy, że z treści zawartej przez strony umowy nie wynika, aby strony uzależniły wymagalność przysługującego powodowi roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za dostarczone wyroby medyczne od uprzedniego zawezwania pozwanego do próby ugodowej. Z kolei w zawartej przez strony umowie - w § 4 ust. 12 określono, że zapłata za dostarczone wyroby medyczne nastąpi w terminie nieprzekraczającym 60 dni od daty wystawienia przez dostawcę faktur VAT – tak określony termin zapłaty upłynął w stosunku do wszystkich objętych pozwem należności pieniężnych. Tym samym roszczenie powoda nie może zostać uznane za „przedwczesne”, skoro dotyczy wykonania istniejącego i wymagalnego zobowiązania pieniężnego.

Stwierdzić wobec tego należy, że przytoczone przez pozwanego okoliczności dotyczące jego trudnej sytuacji finansowej i braku środków pieniężnych na spłatę zobowiązań umownych nie wskazują na to, aby wystąpienie przez powoda z powództwem o zapłatę, w tym odsetek za opóźnienie, naruszyło jakiegokolwiek zasady współzycia społecznego. Obie strony wyżej przywołanej umowy są profesjonalnymi uczestnikami obrotu gospodarczego, wobec tego już w momencie zawierania umowy musiało być dla nich oczywiste, że opóźnienie się przez pozwanego w zapłacie na rzecz powoda należności głównej będzie skutkowało obowiązkiem zapłaty odsetek za opóźnienie w wysokości wynikającej z wyżej przywołanych przepisów ustawowych. Brak jest jakiegokolwiek podstaw do przyjęcia, że sytuacja finansowa pozwanego jest wynikiem działań lub zaniechań strony powodowej, które zasługiwałyby na negatywną ocenę, co tym samym oznacza, że brak jest podstaw do uznania, iż sformułowane w niniejszej sprawie przez stronę powodową żądanie zapłaty odsetek za opóźnienie miałoby stanowić działanie sprzeczne z jakąkolwiek zasadą współzycia społecznego. Podkreślić należy, że brak zapewnienia pozwanemu Szpitalowi wystarczających środków pieniężnych przez władze publiczne zobligowane konstytucyjnie do zapewnienia finansowania powszechnie dostępnych świadczeń zdrowotnych (zakładając, że to jest właśnie przyczyną złej sytuacji pozwanego Szpitala) nie może oznaczać uznania, że podmiot prywatny pozostający z zakładem opieki zdrowotnej w stosunkach kontraktowych i żądający zapłaty należnych mu świadczeń pieniężnych narusza jakiegokolwiek zasadę współzycia społecznego. Dodać należy, że nawet z kopii dokumentów załączonych przez pozwanego do sprzeciwu od nakazu zapłaty wynika, że także inne niż powód podmioty prywatne dochodziły od pozwanego zapłaty odsetek za opóźnienie i uzyskiwały uwzględnienie swoich roszczeń na drodze sądowej – trudno, zatem byłoby uzasadnić odmienne potraktowanie roszczeń powoda.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Istotne jest ustalenie momentu, w którym dłużnik opóźnił się ze spełnieniem świadczenia. W rozważanej sprawie każda z faktur, zgodnie z umową miała termin płatności 60 dniowy. Zatem po upływie tego terminu, od daty wystawienia faktur, kolejne świadczenia stawały się wymagalne. Odsetki za czas opóźnienia zasądzone na podstawie art. 481 k.c., jeżeli ich stopa nie była oznaczona (§ 2), mają wysokość ustawową. Przy czym Sąd kwoty z faktur, które miały ten sam termin płatności dodał do siebie i zasądził od łącznej kwoty odsetki ustawowe za opóźnienie.

W zakresie dotyczącym kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. uznając, że powód wygrał proces w całości tj. także w zakresie części należności głównej uiszczonej przez pozwanego 9 kwietnia 2019 roku, co nastąpiło już po złożeniu pozwu i po doręczeniu pozwanemu odpisu wydanego w niniejszej sprawie nakazu zapłaty. Powód poniósł koszty procesu związane ze swoim udziałem w sprawie obejmujące przede wszystkim opłatę sądową od pozwu – 14362

zł oraz koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa – 10817 zł. Wobec powyższego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda 25179 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W zakresie dotyczącym wyżej wskazanej kwoty kosztów procesu w niniejszej sprawie brak było podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c., o co wносиła strona pozwana, uzasadniająca ten wniosek trudną sytuacją finansową. Przepis art. 102 k.p.c. przewiduje wyjątek od zasady odpowiedzialności strony przegrywającej sprawę za koszty procesu (art. 98 § 1 k.p.c.) na rzecz zasady słusności. Art. 102 k.p.c. stanowi, bowiem o tym, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów procesu albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Ustalenie, czy w sprawie zachodzi "wypadek szczególnie uzasadniony", zależy od oceny Sądu rozpoznającego daną sprawę. Istotne znaczenie dla możliwości zastosowania w omawianym kontekście zasady słusności ma ocena zachowania stron procesu z punktu widzenia zasad współżycia społecznego (por. postanowienie SN z dnia 27 kwietnia 2012 r., sygn. akt V CZ 2/12). Za trafny należy uznać pogląd, zgodnie, z którym sama trudna sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nawet tak niekorzystna, że strona nie byłaby w stanie ponieść kosztów procesu w inny sposób niż w drodze poddania się postępowaniu egzekucyjnemu, nie stanowi podstawy zwolnienia - na podstawie art. 102 k.p.c.- od obowiązku zwrotu kosztów procesu wygrywającemu przeciwnikowi, chyba, że na rzecz strony przegrywającej przemawiają dalsze, szczególne okoliczności, które łącznie z trudną sytuacją ekonomiczną wyczerpują znamiona wypadku szczególnie uzasadnionego. Tego rodzaju dodatkowe, szczególne okoliczności mogą polegać w szczególności na niewłaściwym z określonych względów (tj. z punktu widzenia powszechnie przyjętych zasad współżycia społecznego) postępowaniu strony wygrywającej proces lub na tym, że błędny pogląd strony przegrywającej dotyczący zasadności jej stanowiska procesowego z pewnych względów może zostać uznany za usprawiedliwiony. W niniejszej sprawie żadna tego rodzaju okoliczność nie zachodzi i nie została także przywołana przez stronę pozwaną, która powołała się wyłącznie na swoją trudną sytuację finansową. Nie ma w niniejszej sprawie podstaw do tego, aby postawić stronie powodowej zarzut nieprawidłowego pod jakimkolwiek względem działania. Nie zaistniały także okoliczności, które obiektywnie usprawiedliwiałyby stanowisko procesowe pozwanego żądającego oddalenia powództwa w całości. Wręcz przeciwnie, w istocie strona pozwana w zakresie wyżej opisanej należności głównej dochodzonej przez powoda z tytułu braku zapłaty za dostarczone wyroby medyczne nie podniosła jakichkolwiek zarzutów, co do powstania i wysokości jej zobowiązania. Podkreślić należy, że sam fakt realizacji przez stronę pozwaną istotnych społecznie zadań z zakresu opieki zdrowotnej oraz brak zapewnienia pozwanemu przez władze publiczne wystarczających środków pieniężnych na prowadzenie tego rodzaju działalności nie może oznaczać uznania, że podmiot prywatny pozostający z zakładem opieki zdrowotnej w stosunkach kontraktowych ma być pozbawiony możliwości odzyskania poniesionych przez siebie kosztów procesowego dochodzenia przysługujących mu należności. To na władzach publicznych spoczywa obowiązek finansowania powszechnie dostępnych świadczeń zdrowotnych i trudności w realizacji tego zadania władz publicznych nie mogą oznaczać, że prywatni kontrahenci zakładu opieki zdrowotnej mieliby ponosić koszty finansowe niewystarczającego finansowania publicznego systemu ochrony zdrowia.